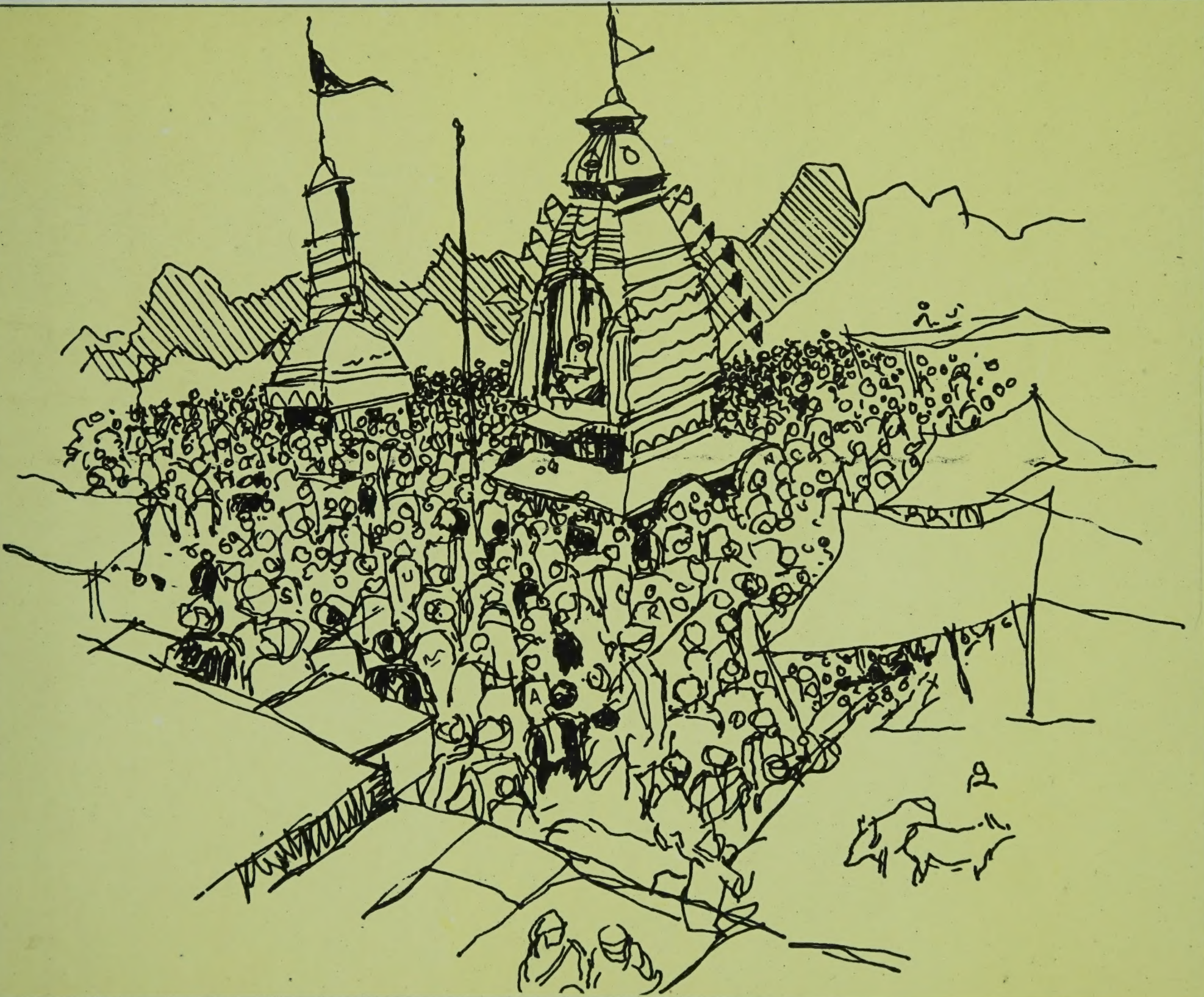


ಉತ್ಸವಗಳು

ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ



ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ

ನವಸಾಕ್ಷರ ಪುಸ್ತಕ ಮಾಲೆ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಡಾ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ

ಕುಲಪತಿಗಳು, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ಶ್ರೀ ಲೂಕೋಸ್ ವಲ್ಲತರ್ಯೆ ಐ. ಎ. ಎಸ್.

ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಲೋಕಶಿಕ್ಷಣ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ

ಉನ್ನತ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯರು

ಶ್ರೀಯುತರಾದ

ಹಾ. ಮಾ. ನಾಯಕ

ಎಚ್. ನರಸಿಂಹಯ್ಯ

ಜಿ. ನಾರಾಯಣ

ಎಲ್. ಎಸ್. ಶೇಷಗಿರಿರಾವ್

ಶಾಂತರಸ

ಕೆ. ವಿ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ

ಗೊ. ರು. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ

ಪಿ. ಎಸ್. ಶಂಕರ್

ಶಿವಶಂಕರ ಹಿರೇಮಠ

ಆರ್. ಎಸ್. ರಾಜಾರಾಮ್

ಶ್ರೀಮತಿ ಎಲ್. ಜಿ. ಸುಮಿತ್ರ

ಸಂಪಾದಕ ಸಮಿತಿ

ಶ್ರೀಯುತರಾದ

ಎಸ್. ಜಿ. ನಾಗಲೋಟಿಮಠ

ಕೆ. ವಿ. ನಾರಾಯಣ

ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಬಿಳಿಮಲೆ

ಕರೀಗೌಡ ಬೀಚನಹಳ್ಳಿ

ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ

ಸಿ. ಆರ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್

ಬಿ. ಎ. ಶ್ರೀಧರ

ಲಿಂಗದೇವರು ಹಳೆಮನೆ

ಭ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ

ಮಹಾಬಲೇಶ್ವರರಾವ್

ಭಕ್ತಪ್ರಿಯ

ಎಂ. ಪಿ. ಪರಮಶೇಖರಯ್ಯ

ಶ್ರೀಮತಿ ಉಷಾ ರಾಂಕುಮಾರ್

ಲೋಕಶಿಕ್ಷಣ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ
ನವಸಾಕ್ಷರ ಪುಸ್ತಕ ಮಾಲೆ-೨೭

ಉತ್ಪವಗಳು

ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ



ಪ್ರಸಾರಾಂಗ
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
ಹಂಪಿ-೫೮೩ ೨೧೧

UTHSAVAGALU : By Amrutha Someshwara. Published by The Director of Prasaranga,
Kannada University, Hampi - 583 211, KARNATAKA.
First Impression 1994, Pp. ii + 26, Rs. 8.00

© Kannada University 1994

ಸಂಯೋಜನಾಧಿಕಾರಿ
ಎಚ್. ಎಸ್. ಶ್ರೀಮತಿ
ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನಾ ವಿಭಾಗ

ಪ್ರಕಾಶಕರು
ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಪ್ರಸಾರಾಂಗ
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
ಹಂಪಿ - ೫೮೩ ೨೧೧

ಮುಖಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸ
ಕೆ. ಮಕಾಳಿ

ಬೆಲೆ : ರೂ ೮.೦೦

ಮುದ್ರಕರು
ಪ್ರಿಂಟರ್‌ಪ್ಯಾಕ್
ದೇವಯಾನಿ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್, ೨೮/೨, ಗೌಡನಪಾಳ್ಯ,
ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಪುರ ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦ ೦೬೧

ಉತ್ಸವಗಳು

ದೇವಳದ ಅಂಗಳದ ತುಂಬಾ ಜನ. ಹೊರಗೆ ತೇರಿನ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲೂ ಜನಸಂದಣಿ. ದೇವರ ತೇರನ್ನು ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ ಪತಾಕೆಗಳಿಂದ ಸೊಗಸಾಗಿ ಸಿಂಗರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದೇವರ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿ ಹೊತ್ತು ತಂದು ತೇರಿನಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬಗೆಬಗೆಯ ವಾದ್ಯಗಳ ಸದ್ದು ಕೇಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸಿಡಿಮದ್ದಿನ ಸದ್ದೂ ಜೋರಾಗಿದೆ. ನೂರಾರು ಜನ ತೇರಿನ ತೋರವಾದ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ದೇವರ ಹೆಸರನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಎಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತೇರು ಮೆಲ್ಲನೆ ಚಲಿಸುತ್ತದೆ. ಕೆಲವರು ಹೂಗಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವರು ಲಿಂಬೆಹಣ್ಣನ್ನು ತೇರಿನಡಿಗೆ ಎಸೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಗೋಪಾಲಯ್ಯ ತನ್ನ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಜಾತ್ರೆ ತೋರಿಸಲು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಚಿಕ್ಕವರಾದ ರವಿ ಮತ್ತು ಶಶಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಸಡಗರ. “ಅಜ್ಜಾ ನಾನು ತೇರು ಎಳೆಯುವೆ” ಎಂದು ರವಿ ತೇರಿನ ಹಗ್ಗ ಹಿಡಿಯಹೋದ.

“ಜಾಗ್ರತೆ, ಅಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ನೂಕುನುಗ್ಗಲು ಇದೆ” ಎಂದರು ಅಜ್ಜ. ಹುಡುಗ ಒಂದು ನಿಮಿಷ ಹೇಗೋ ಸಾಹಸದಿಂದ ಹಗ್ಗ ಎಳೆದ. ತಾನು ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದನೆಂಬ ಹಿಗ್ಗಿನಿಂದ ಈಚೆಗೆ ಬಂದ.

“ಅಗೋ ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿ, ಅದೆಂಥದು? ನನಗೆ ಹೆದರಿಕೆ ಆಗುತ್ತದೆ!” ಎಂದಳು ಶಶಿ.



ಜಾತ್ರೆಯ ಒಂದು ನೋಟ

“ಹೋ! ಅದು ತಟ್ಟೇ ರಾಯ! ಬೇತಾಳ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಹೆದರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ”

“ಅದು ನಡೆಯುತ್ತದಲ್ಲ?”

“ಅದು ಮನುಷ್ಯನ ಆಕಾರದ ದೊಡ್ಡ ಟೊಳ್ಳು ಗೂಡು. ಒಳಗೆ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಅದನ್ನು ಹೊತ್ತು ಅತ್ತಿತ್ತ ನಡೆದಾಡುತ್ತಾನೆ. ಜಾತ್ರೆಯ ಅಬ್ಬರಕ್ಕೆ ಇದೆಲ್ಲ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬನ್ನಿ, ಆ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗೋಣ” ಎಂದು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗದ್ದೆಯ ಬದಿಯ ಸಂತೆಯ ಸಾಲಿನತ್ತ ಕರೆದೊಯ್ದರು.

ಸುತ್ತಲೂ ನಾನಾ ತರದ ಸಂತೆಗಳು. ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲು, ತಿಂಡಿ ತಿನಿಸು, ಮಣಿಸರಕು, ಆಟಕೆಗಳು, ಬಟ್ಟೆ ಬರೆಗಳು, ಬಳೆ, ಹೂವು, ಕಬ್ಬು, ಬೀಡಾ, ಬೀಡಿ ಇತ್ಯಾದಿ. ಹೋಟಲುಗಳು, ತಂಪಿನ ತಿನಿಸು ಪಾನೀಯಗಳ ಅಂಗಡಿಗಳು ಇದ್ದವು. ಜನ ಅತ್ತ ಇತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಉಡುಗೆ ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಗೆಬಗೆಯ ತಿನಿಸು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ಮಕ್ಕಳ ಹಿಗ್ಗು ಹೇಳತೀರದು.

“ಏನಾದರೂ ತಿನ್ನಲು ಬೇಕಾ? ಎಂದು ಕೇಳಿದರು ಅಜ್ಜ. ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ಬೇಡವೆಂದರು.

“ಸಂತೆಯ ಬೇರೆ ತಿನಿಸು ಬೇಡ, ಓ ಅಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಂಗಡಿ ಹಣ್ಣು ಇದೆ. ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಒಳ್ಳೆ ತಂಪಾಗಿರುತ್ತದೆ” ಎಂದು ಆ ಕಡೆ ಹೊರಟರು.

ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಬಾಯಾರಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅಂಗಡಿಯವನು ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಕೆಂಪು ಕೆಂಪಾದ ಆ ಹಣ್ಣನ್ನು ಚಪ್ಪರಿಸಿ ತಿಂದರು. ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಅಜ್ಜನೂ ಒಂದು ಹೋಳು ತಿಂದರು.

ಅಲ್ಲೇ ಸಮೀಪ ತಿರುಗುವ ತೊಟ್ಟಿಲಿನ ಕೀರಲುದನಿ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ನೂರು ಸುತ್ತು ಸುತ್ತಿದ್ದಾಯಿತು.

ಅಜ್ಜನೂ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಸುತ್ತಾಡಿ ಮನೆಯ ಕಡೆ ಹೊರಟರು. ಊರಿನ ದೇವಳದ ಉತ್ಸವ ಕಂಡು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತುಂಬಾ ಸಂತಸ. ಅವರಿಗೆ ಈಗ ರಜಾ ದಿನಗಳು.

ರಜೆಯನ್ನು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಕಳೆಯಲು ಮುಂಬಯಿಯಿಂದ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ವಾರದ ಹಿಂದೆ
ಗೋಪಾಲಯ್ಯನ ಅರವತ್ತನೆಯ ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬ ಇತ್ತು.

ಮನೆಗೆ ಮರಳುವಾಗ ರವಿ ಕೇಳಿದ: “ಅಜ್ಜಾ ಮತ್ತೆ ಯಾವಾಗ ಆಗುತ್ತದೆ ಜಾತ್ರೆ?”

ಅಜ್ಜ ಹೇಳಿದರು: ಈವತ್ತು ರಾತ್ರಿ ಈ ಬಾರಿಯ ಜಾತ್ರೆ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು
ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ಇದೇ ವೇಳೆಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ”

“ನನಗೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಬರಬೇಕು ಎನಿಸುತ್ತದೆ ಅಜ್ಜಾ” ದನಿಗೂಡಿಸಿದಳು ಶಶಿ.

“ಬನ್ನಿ, ಸಂತೋಷ ; ಈಗ ಮನೆಗೆ ಬಸ್ಸು ಹಿಡಿಯೋಣವೋ ಒಳದಾರಿಯಿಂದ
ನಡೆಯೋಣವೋ ?”

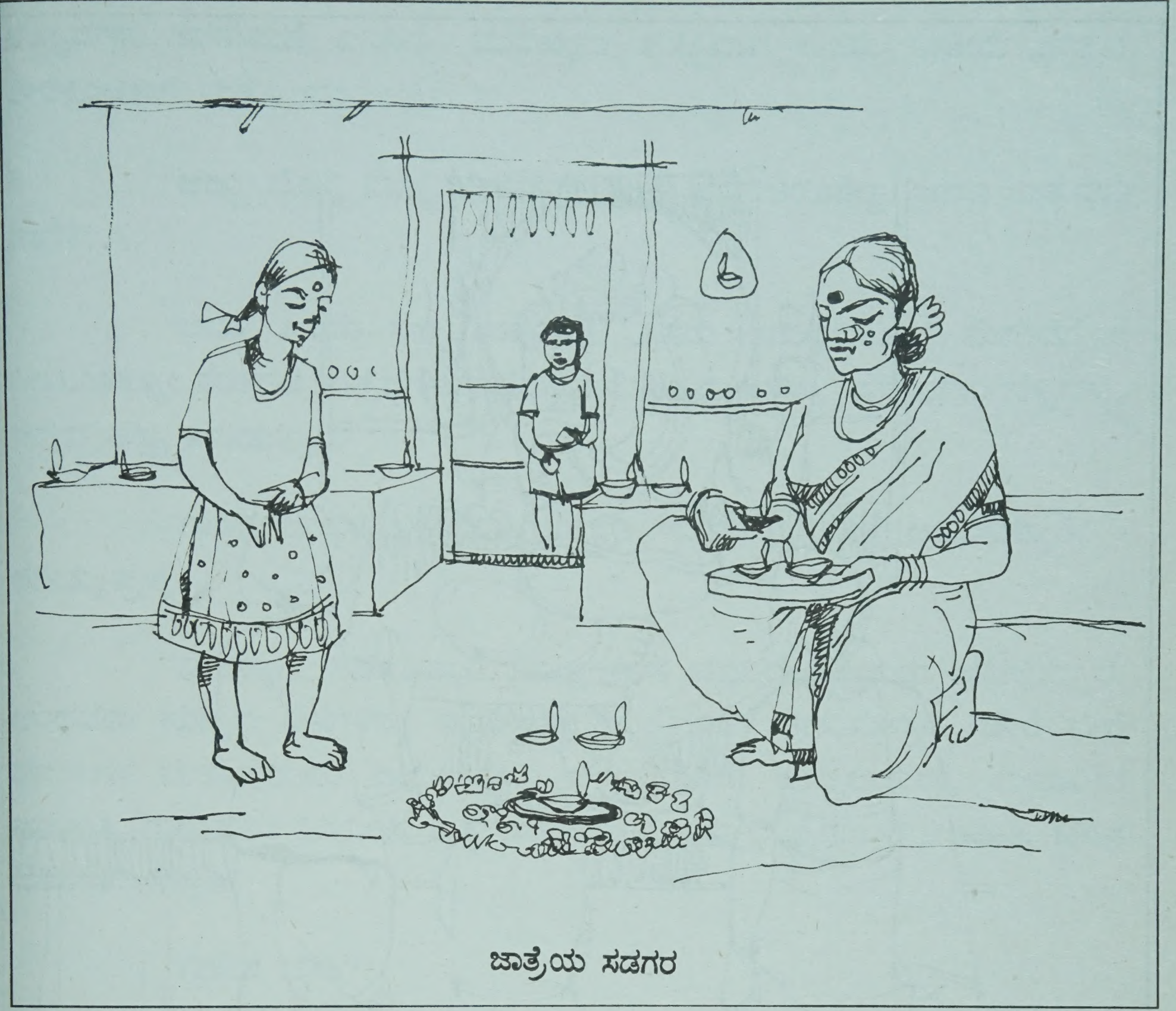
“ಬಸ್ಸು ಬೇಡಜ್ಜ. ನಡಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದೇ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ”

“ಆಗಲಿ” ಎಂದು ನೆರಳಿರುವ ಒಳದಾರಿ ಹಿಡಿದರು. ಮಾತು ಉತ್ಸವದ ಸುತ್ತ
ನಡೆದಿತ್ತು.

“ಉತ್ಸವ ಯಾಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಜ್ಜಾ?”

“ನೋಡಪ್ಪಾ, ಮನುಷ್ಯ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿರಲು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಒಂಟಿಬಾಳು
ಹಿತವೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಸಮಾಜಜೀವಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಯಾವುದೋ ನೆನಪಿಗಾಗಿ,
ಯಾವುದೋ ನಂಬಿಕೆಗಾಗಿ, ಸಮಾಜದ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಉತ್ಸವಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಉತ್ಸವ
ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹಿಗ್ಗು. ನಿಮ್ಮಂಥ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ತೊಡಗಿ ನಮ್ಮಂಥ ಮುದುಕರವರೆಗೂ
ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಡಗರ, ಸರಿ ತಾನೆ?”

“ಸರಿ ಅಜ್ಜಾ” ನಮ್ಮ ನಿತ್ಯದ ಉಣಿಸು ತಿನಿಸು ಉಡುಪು ತೊಡುಪುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷತೆ
ಇರುವುದು ಕಡಿಮೆ. ಆದರೆ ಹಬ್ಬ, ಉತ್ಸವಗಳ ರೀತಿ ಬೇರೆ. ಅಂಥ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಊಟ
ಉಪಚಾರಗಳ ಸವಿಯೇ ಬೇರೆ. ಬಟ್ಟೆ ಬರೆಗಳ ಬೆಡಗು ಹೆಚ್ಚಿನದು. ಕೆಲವು ಸಲ ಹಾಡು
ಕುಣಿತಗಳ ಸೊಗಸು ಇರುತ್ತದೆ.

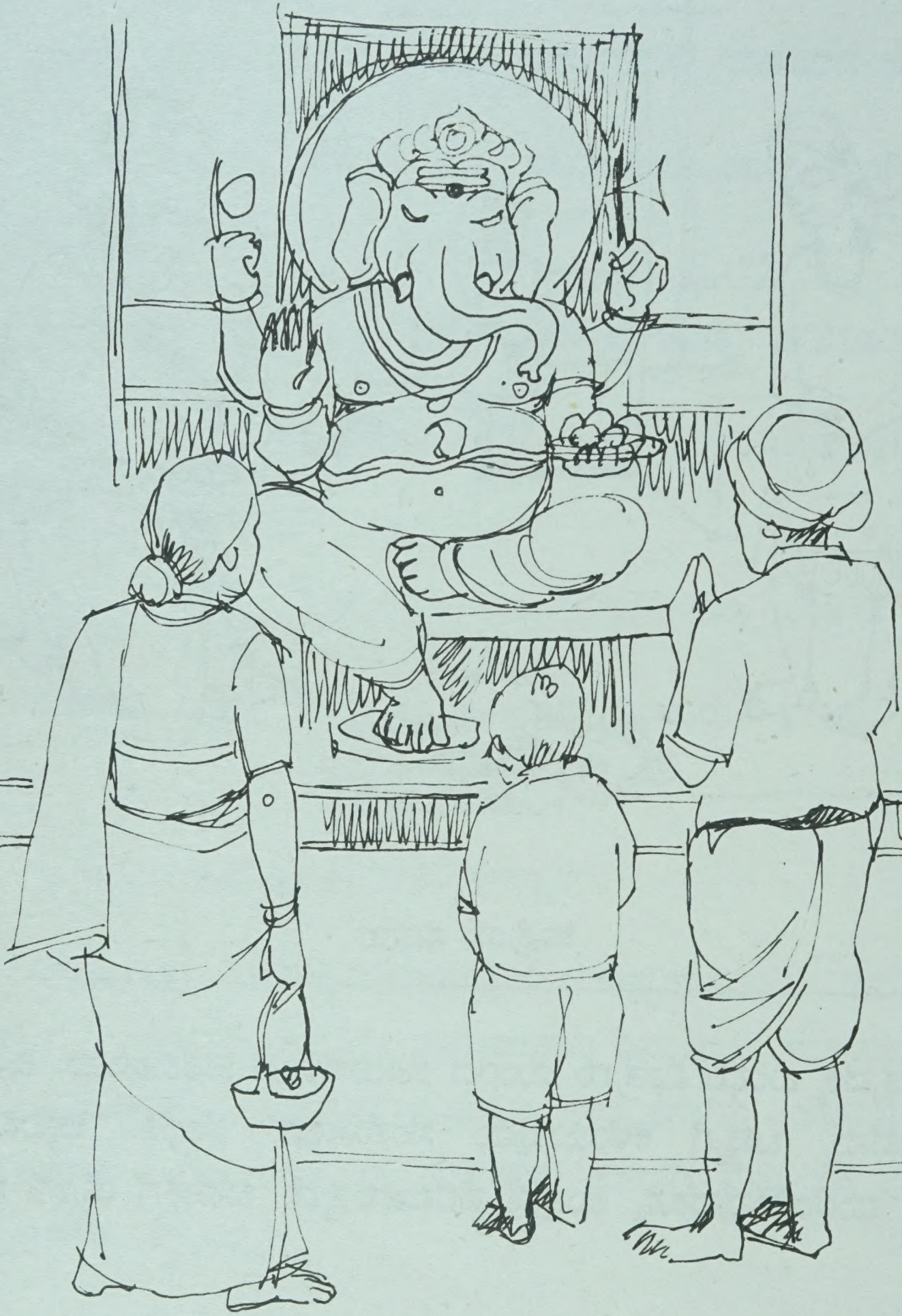


ಜಾತ್ರೆಯ ಸಡಗರ

ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ ಬಂಧು ಮಿತ್ರರು ದೂರದ ಊರುಗಳಿಂದ ಬರಬಹುದು. ಹಿತವಂದಿಗರು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯವನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕಳೆಯುವುದು ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿ. ಅನುದಿನದ ಕಷ್ಟ ಕೋಟಲೆಗಳನ್ನು ಮರೆಯುವುದಕ್ಕೂ ಉತ್ಸವ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ಬದುಕಿಗೆ ಹೊಸ ಚೇತನವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ.”

“ನಮಗೆ ರಜೆಯು ಸಿಗುತ್ತದೆ!” ಎಂದಳು ಶಶಿ.

“ಅದು ನಿಜ; ಕೆಲವೊಂದು ಉತ್ಸವಗಳಿಗೆ ರಜೆ ಇದೆ. ಲೋಕದ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ ಜನರು ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಉತ್ಸವಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶವಂತೂ



ಗಣೇಶ ಚೌತಿ

ಉತ್ಸವಗಳ ತವರುಮನೆ ಎನಿಸಿದೆ. ಮನುಷ್ಯನು ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಉತ್ಸವ, ತೀರಿಕೊಂಡಾಗ ಮತ್ತೊಂದು ಉತ್ಸವ !”

“ಅಜ್ಜಾ ಮೊನ್ನೆ ನಿಮ್ಮ ಅರವತ್ತನೇ ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬ ಆಯಿತಲ್ಲ, ಅದೂ ಉತ್ಸವವೇ ತಾನೆ?”

“ಅದೂ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಉತ್ಸವವೇ. ಹೆಸರು ಇಡುವುದಕ್ಕೋ, ಮದುವೆಗೋ, ಸೀಮಂತಕ್ಕೋ ತರತರದ ಉತ್ಸವಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಮದುವೆಯ ಬೆಳ್ಳಿಹಬ್ಬ, ಚಿನ್ನದ ಹಬ್ಬ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.”

“ಗಾಂಧಿ ಜಯಂತಿ, ನೆಹರು ಜಯಂತಿ ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಯಾಕೆ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ!” - ಶಶಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆ.

“ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ಸಮಾಜಕ್ಕಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಹಿರಿಯರು ಅನೇಕರಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಥವರು ಹುಟ್ಟಿದ ದಿನಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉತ್ಸವವಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಧರ್ಮಗಳ ಮಹಾಪುರುಷರ ಜಯಂತಿಗಳೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಬುದ್ಧಜಯಂತಿ, ಮಹಾವೀರ ಜಯಂತಿ, ಗುರುನಾನಕ ಜಯಂತಿ, ಕ್ರಿಸ್ತ ಜಯಂತಿ, ಮಹಮ್ಮದ ಪೈಗಂಬರ ಜಯಂತಿ, ಬಸವ ಜಯಂತಿ ಇತ್ಯಾದಿ”

“ಗಣೇಶ ಚೌತಿ?”

“ಗಣೇಶ ಚೌತಿ, ರಾಮನವಮಿ, ಕೃಷ್ಣಾಷ್ಟಮಿ ಇವು ಪುರಾಣ ಪುರುಷರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿವೆ. ಇವರ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಹಬ್ಬ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ”

“ಅಜ್ಜಾ, ಗಣೇಶ ಹಬ್ಬದ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಬೇಕು! ಎಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಗಣಪತಿಯ ಮೂರ್ತಿಗಳು! ಎಷ್ಟು ಜನ, ಏನು ಗೌಜು! ದೊಡ್ಡ ಮೆರವಣಿಗೆ ತೆಗೆದು ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ‘ಗಣಪತಿ ಬಪ್ಪಾ ಮೋರ್ಯಾ’ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬೊಬ್ಬೆ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ.”

“ಹೌದು, ಈಗ ನಮ್ಮ ಊರಲ್ಲೂ ಇಂಥ ಉತ್ಸವ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲಾ ಮತದವರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಉತ್ಸವಗಳನ್ನು ಇಷ್ಟ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದುಗಳ ದೇವಾಲಯ,

ಮುಸ್ಲಿಮರ ಮಸೀದಿ, ಕ್ರೈಸ್ತರ ಇಗರ್ಜಿ, ಜೈನರ ಬಸದಿ, ಬೌದ್ಧರ ವಿಹಾರ, ಸಿಖ್ಖರ ಗುರುದ್ವಾರ - ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಪೂಜಾಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲೂ ಆಗಾಗ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಉತ್ಸವ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅಗೋ, ಓ ಅಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದಲ್ಲ, ಅದು ಮುಸ್ಲಿಮರ ಒಂದು ಪೂಜಾಸ್ಥಳ. ಅದನ್ನು ದರ್ಗಾ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.”

“ಅಲ್ಲಿ ಯಾವ ಉತ್ಸವ ಆಗುತ್ತದೆ ಅಜ್ಜಾ?” ಕೇಳಿದಳು ಶಶಿ.



“ ಅಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳು ಉರುಸು ಎಂಬ ಉತ್ಸವ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಂತನ ಸಮಾಧಿ ಇದೆ. ಆ ಸಂತನ ಗೌರವಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಉತ್ಸವ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ಎಲ್ಲ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.”

ಮನೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರವಿತ್ತು. ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಳ್ಳಿಯ ಒಳದಾರಿಯ ನಡಿಗೆ ಹಿತವಾಗಿತ್ತು. ಮಾತಿಗೂ ಅನುಕೂಲವಾಗಿತ್ತು.

“ಅಜ್ಜಾ, ಮೊನ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕುಂಭಮೇಳ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಜನ ಸತ್ತರೆಂದಿತ್ತು, ಏನು ಕುಂಭಮೇಳ ಎಂದರೆ? ಜನ ಹೇಗೆ ಸತ್ತರು ?” - ಎಂದು ಕೇಳಿದ ರವಿ. ಅವನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದುದನ್ನು ಓದಲು ಯತ್ನಿಸುವ ಕುತೂಹಲ.

“ಅದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಉತ್ಸವ. ನಾಸಿಕ, ಉಜ್ಜಯಿನಿ, ಪ್ರಯಾಗ ಮತ್ತು ಹರಿದ್ವಾರ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಇದು ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಕುಂಭ ಎಂದರೆ ಗಡಿಗೆ ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಹಿಂದೆ ದೇವತೆಗಳು ಮತ್ತು ರಕ್ಕಸರು ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಕಡೆದರಂತೆ. ಆಗ ಅಮೃತದ ಗಡಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತಂತೆ. ಆ ರಸವನ್ನು ಕುಡಿದವರು ಸಾಯುವುದಿಲ್ಲವಂತೆ. ಆ ಗಡಿಗೆಯ ಕತೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಈ ಉತ್ಸವಕ್ಕಿದೆ.

ಕುಂಭಮೇಳಕ್ಕೆ ಅಪಾರ ಜನಜಾತ್ರೆಯೇ ನೆರೆಯುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಗದ ಕುಂಭಮೇಳ ಹೆಸರಾದದ್ದು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಅಲಹಾಬಾದ್ ಎಂದೂ ಹೆಸರಿದೆ. ಗಂಗಾ, ಯಮುನಾ ನದಿಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಸೇರುತ್ತವೆ. ಸರಸ್ವತೀ ಎಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ನದಿಯೂ ಹಿಂದೆ ಅಲ್ಲಿ ಇತ್ತಂತೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ತ್ರಿವೇಣಿ ಸಂಗಮ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಅಲ್ಲಿ ಮೀಯುವುದು ಪುಣ್ಯಕರ ಎಂದು ನಂಬಿಕೆ. ಲಕ್ಷಾಂತರ ಮಂದಿ ಕುಂಭಮೇಳದ ವೇಳೆ ಮೀಯುತ್ತಾರೆ. ಉತ್ಸವದ ನೂಕುನುಗ್ಗಲು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಕೆಲವು ಬಡಪಾಯಿಗಳು ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಕಾಲಡಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಸಾಯುವುದೂ ಇದೆ. ಜನರಿಗೆ ಎಚ್ಚರ, ತಾಳ್ಮೆ, ತಿಳುವಳಿಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಹೀಗಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಹೀಗಾಗಬಾರದು!”

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮನೆ ಹತ್ತಿರವಾಯಿತು. ಮಾತು ಬೇರೆಲ್ಲಿಗೋ ಹೊರಳಿತು. ಮಕ್ಕಳು ಕುಣಿಯುತ್ತಾ ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ಓಡಿದರು. ಕೈಕಾಲು ತೊಳೆದು ಒಳಗೆ ಹೋದರು. ಅಮ್ಮನಲ್ಲೂ ಅಜ್ಜಿಯಲ್ಲೂ ಜಾತ್ರೆಯ ವರದಿಯೂ ಆಯಿತು.

ಊಟವಾದ ಬಳಿಕ ಅಜ್ಜ ತುಸು ವಿಶ್ರಾಂತಿಗೆಂದು ಅಡ್ಡಾದರು. ಮಕ್ಕಳು ತೋಟದ ಮರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಹಗ್ಗದ ಉಯ್ಯಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಡತೊಡಗಿದರು.

ಸುಧಾರಿತ ಹಳ್ಳಿಯಾದುದರಿಂದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಟಿವಿ, ರೇಡಿಯೋ ಎಲ್ಲ ಇದ್ದವು. ಗೋಪಾಲಯ್ಯ ಹಿಂದೆ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಪುಸ್ತಕಗಳು ಇದ್ದವು.

ಸಂಜೆ ಟಿವಿಯಲ್ಲಿ ಆಟೋಟ ಪಂದ್ಯಾಟಗಳ ಕೆಲವು ನೋಟಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಸಿದ್ದರು. “ನೋಡಿ, ಇದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಒಲಿಂಪಿಕ್ಸ್ ಪಂದ್ಯಾವಳಿಯ ಚಿತ್ರಣ. ಇದು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಎಲ್ಲಾ ದೇಶಗಳ ಉತ್ತಮ ಆಟಗಾರರು ಈ ದೊಡ್ಡ ಕ್ರೀಡಾ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೊಡ್ಡ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿ ದಾಖಲೆ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಚಿನ್ನ, ಬೆಳ್ಳಿ, ಕಂಚುಗಳ ಪದಕ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೆಸರು ತರುತ್ತಾರೆ.

ಒಲಿಂಪಿಕ್ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನೇನೋ ರವಿ ಕೇಳಿದ್ದ, ವಿವರ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ, “ಒಲಿಂಪಿಕ್ ಎಂದರೇನು ಅಜ್ಜಾ ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ಒಲಿಂಪಿಯನ್ ಎಂಬುದು ಗ್ರೀಸ್ ದೇಶದ ಒಬ್ಬ ಹಳೆಯ ದೇವತೆಯ ಹೆಸರು. ಆ ದೇವತೆಗೆ ಉತ್ಸವ ಸಲ್ಲುವ ಒಲಿಂಪಿಯಾ ಎಂಬ ನಗರ ಅಲ್ಲಿತ್ತು. ಹಿಂದೆ ಅಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡಾ ಉತ್ಸವ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಮೇಲೆ ಆ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಇತರ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅದೇ ಬಗೆಯ ದೊಡ್ಡ ಪಂದ್ಯಾಟದ ಉತ್ಸವ ನಡೆಯತೊಡಗಿತು. ಉತ್ಸವಕ್ಕಾಗಿ ಒಲಿಂಪಿಯಾದಿಂದ ತರುವ ಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು ಒಲಿಂಪಿಕ್ ಜ್ಯೋತಿ ಎಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆಟ ಪಂದ್ಯಾಟಗಳಿಗೂ ಮುಖ್ಯ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ದೇಹದ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೂ ಉಲ್ಲಾಸಕ್ಕೂ ಆಟ ಪಂದ್ಯಾಟಗಳು ಅಗತ್ಯ.”

ಟಿವಿಯ ಕಿರುತೆರೆಯಲ್ಲಿ ಈಜುವಿಕೆಯ ಪಂದ್ಯಾಟ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ತು ಕೈಕೊಟ್ಟಿತು! “ಛೇ” ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಪರಿತಪಿಸಿದರು. “ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದೆರಡು ಸಲ ಇಲ್ಲಿ ಹೀಗಾಗದೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ದೂರಿದರು ಅಜ್ಜ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕಾಫಿ ತಿಂಡಿ ಬಂತು. ಸೊಗಸಾದ ಪತ್ರೋಡೆ ಮಾಡಿದ್ದರು, ಅಜ್ಜ. ಪೇಟೆಯ ಮಕ್ಕಳು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ತಿಂದರು.

ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಆ ವರ್ಷದ ಕೆಲೆಂಡರ್ ತೂಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ಬಣ್ಣದ ಚಿತ್ರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು. ರವಿ ಎದ್ದು ಅದನ್ನು ಗಮನಿಸತೊಡಗಿದ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಉತ್ಸವಗಳ ಚೆಲುವಿನ ಚಿತ್ರಗಳೇ ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ಅವನಿಗೆ ಸಂತಸವಾಯಿತು. ಒಮ್ಮೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ

ಮಗುಚಿ ಹಾಕಿದ. ರಜಾದಿನಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಉತ್ಸವಾದಿಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿದ್ದರು.

“ಎಷ್ಟೊಂದು ಉತ್ಸವಗಳು ಅಜ್ಜಾ? ವರ್ಷವಿಡೀ ಹಬ್ಬವೇ!” ಎಂದ ರವಿ.

“ನಿಜ, ಹಲವು ಬಗೆಯ ಹಬ್ಬಗಳೂ, ಜಾತ್ರೆಗಳೂ ಆಗಾಗ ಬರುತ್ತವೆ. ಕೆಲವಕ್ಕೆ ರಜೆಯು ಇರುತ್ತದೆಂದು ಗೊತ್ತಲ್ಲ? ಉತ್ಸವಗಳು ಜನರನ್ನು ಹತ್ತಿರ ತರುತ್ತವೆ. ಜಡ್ಡುಗಟ್ಟಿದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅರಳಿಸುತ್ತವೆ. ದುಡಿಯಲು ಹೊಸ ಹುಮ್ಮಸ್ಸು ನೀಡುತ್ತವೆ. ”

“ಒಳ್ಳೇ ಊಟ ತಿಂಡಿಯೂ ಸಿಗುತ್ತದೆ” -ಎಂದಳು ನಗುತ್ತಾ ಶಶಿ.

“ಅಲ್ಲವೆ ಮತ್ತೆ? ಅದು ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು!” ಎಂದು ನಕ್ಕರು ಅಜ್ಜ.

ಕೆಲಂಡರಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ಸವ ಜಾತ್ರೆಗಳ ಹೆಸರು ಮಾತ್ರ ಇತ್ತು. ವಿವರ ಇರಲಿಲ್ಲ. ರವಿಗೆ ವಿವರ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅಜ್ಜ ಅವುಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ವಿವರಿಸಲು ತೊಡುಗುತ್ತಲೆ ತಟ್ಟನೆ ವಿದ್ಯುತ್ತು ದಯಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟಿತು! “ಹೋ” ಎಂದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕಿರಿಚಿದರು ಮಕ್ಕಳು. ಟಿವಿ ಬೆಳಗಿತು. “ಕೆಲಂಡರಿನ ಚಿತ್ರ ವಿವರಣೆ ಮತ್ತೆ ಮಾಡೋಣ ” ಎಂದರು ಅಜ್ಜ.

ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಉತ್ಸವ ಟಿವಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾರ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು, ಗೋಮ್ಮಟೇಶನ ಮಹಾ ಮಸ್ತಕ ಅಭಿಷೇಕ. ಬಟ್ಟೆ ಬರೆಯ ಕುರುಹು ಇಲ್ಲದ ಆ ದೊಡ್ಡ ವಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಬಗೆಬಗೆಯ ಅಭಿಷೇಕ ಜರಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಭಿಷೇಕಕ್ಕೆ ಅಟ್ಟಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲೂ, ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೂ, ಸುತ್ತಲೂ ದೊಡ್ಡ ಜನಸಂದಣಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

“ಅಬ್ಬಾ ಎಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಮೂರ್ತಿ! ಅಜ್ಜಾ ಅದರ ತಲೆಗೇಕೆ ಬಣ್ಣದ ನೀರು ಎರೆಯುತ್ತಾರೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು ಶಶಿ. “ನೋಡಮ್ಮ ಇದೊಂದು ವಿಶೇಷ ಉತ್ಸವ. ಆ ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ಲಿನ ಮೂರ್ತಿ ಗೋಮ್ಮಟೇಶನದು. ಇದರಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ಲಿನ ಮೂರ್ತಿ ಬೇರೆಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ. ಇದು ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಇದರ ಪ್ರಾಯವೆಷ್ಟು ಬಲ್ಲಿರಾ? ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ!”

“ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ! ಇನ್ನೂ ಹೊಸ ಮೂರ್ತಿಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ!” ಎಂದು ಅಚ್ಚರಿಪಟ್ಟು ರವಿ.

“ಹೌದು, ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಹಿಂದೆ ಚಾವುಂಡರಾಯ ಎಂಬ ಮಹನೀಯ ಈ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕೆತ್ತಿಸಿದ. ಜೈನರ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಭರತ-ಬಾಹುಬಲಿ ಎಂಬ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರ ಕತೆ ಇದೆ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದ ಬಾಹುಬಲಿಯ ಮೂರ್ತಿ ಇದು. ಇದನ್ನು ಗೋಮಟೇಶ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ಮೂರ್ತಿ ಕಾರ್ಕಳ, ವೇಣೂರು, ಧರ್ಮಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಇದೆ.

ಅಭಿಷೇಕ ಎಂಬುದು ಈ ಮೂರ್ತಿಗೆ ಸಲ್ಲುವ ವಿಶೇಷ ಪೂಜೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಇಂಥ ಮಹಾ ಮಸ್ತಕಾಭಿಷೇಕ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಕಬ್ಬಿನ ರಸ, ಹಾಲು ಮತ್ತು ತರತರದ ಪರಿಮಳ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಉತ್ಸವ ನೋಡಲು ಲಕ್ಷಾಂತರ ಮಂದಿ ಬರುತ್ತಾರೆ.”

ಟಿವಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಕೆಲವು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಹಾದು ಹೋದವು. ಮತ್ತೆ ಇನ್ನೊಂದು ಉತ್ಸವ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಅದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ನೃತ್ಯ ಉತ್ಸವ. ಭಾರತದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಡೆಯ ನೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಯಿತು. ಭರತನಾಟ್ಯ, ಕಥಕ್, ಮಣಿಪುರಿ, ಕಥಕ್ಕಳಿ, ಕುಚಿಪುಡಿ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಮೊದಲಾದ ನೃತ್ಯಗಳ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಚುಟುಕಾಗಿ ಟಿವಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂಥ ಉತ್ಸವಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಟಿವಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲೇ ನೋಡಿದ್ದರು.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಟಿವಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗೆ ವಿರಾಮ ಕೊಡಲಾಯಿತು.

ರಾತ್ರಿ ಪುನಃ ಉತ್ಸವ ನಡೆಯುವ ದೇವಳದ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟರು. ರಾತ್ರಿಯ ಬೆಡಗೇ ಬೇರೆ! ವಿದ್ಯುತ್ ದೀಪಗಳ ಅಲಂಕಾರ ಸೊಗಸಾಗಿತ್ತು. ಅಂದು ಸಮೀಪದ ಹಳ್ಳಿಯ ಒಂದು ಭೂತ ದೇವರ ಭೇಟಿಗೆ ಬರಲಿತ್ತು. ಭೂತದ ವೇಷ ಭವ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಭೂತದ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಅಣಿ ಎಂಬ ದೊಡ್ಡ ಅಲಂಕಾರವಿತ್ತು. ಮುಖಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣ ಲೇಪಿಸಿದ್ದರು. ಭೂತದ ಆವೇಶದ ಕುಣಿತ ಜೋರಾಗಿತ್ತು.

“ನೋಡಿ, ಈ ಭೂತವನ್ನು ಜುಮಾದಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇದು ತುಳುನಾಡಿನ ಒಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗ್ರಾಮದೈವ. ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೆ ಉತ್ಸವದ ವೇಳೆ ಊರ ಮುಖ್ಯ ದೇವರ ಭೇಟಿಗೆಂದು ವೈಭವದಿಂದ ಬರುವುದು ಪದ್ಧತಿ. ಭೂತದ ಗುಡಿಯಲ್ಲೂ ಉತ್ಸವ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನೇಮ, ಬಂಡಿ, ಮೆಚ್ಚಿ ಹೀಗೆಲ್ಲ ಹೆಸರಿದೆ.”



ಭೂತ-ದೇವರ ಭೇಟಿ ಉತ್ಸವ ನಡೆದ ಮೇಲೆ ದೇವರು ಜಳಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ. “ಜಳಕ ಎಂದರೇನು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು ಶಶಿ.

“ಜಳಕ ಎಂದರೆ ಮೀಯುವುದು. ದೇವರ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಹತ್ತಿರದ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಮೀಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೇವರ ಪರಿಚಾರಕರು ಇತರರು ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಮೀಯುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಆರಾಟ ಉತ್ಸವವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.”

ಆರಾಟ ಉತ್ಸವವನ್ನು ನೋಡಿದ್ದಾಯಿತು. ಸಮೀಪದ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಬಯಲಾಟವಿತ್ತು. ಚೆಂಡೆಯ ದನಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸೆಳೆಯಿತು. ಬಯಲಾಟ ನೋಡುವ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ಅವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಅವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಅಜ್ಜ ಆಟದ ಡೇರೆಯೊಳಗೆ ಹೋದರು.

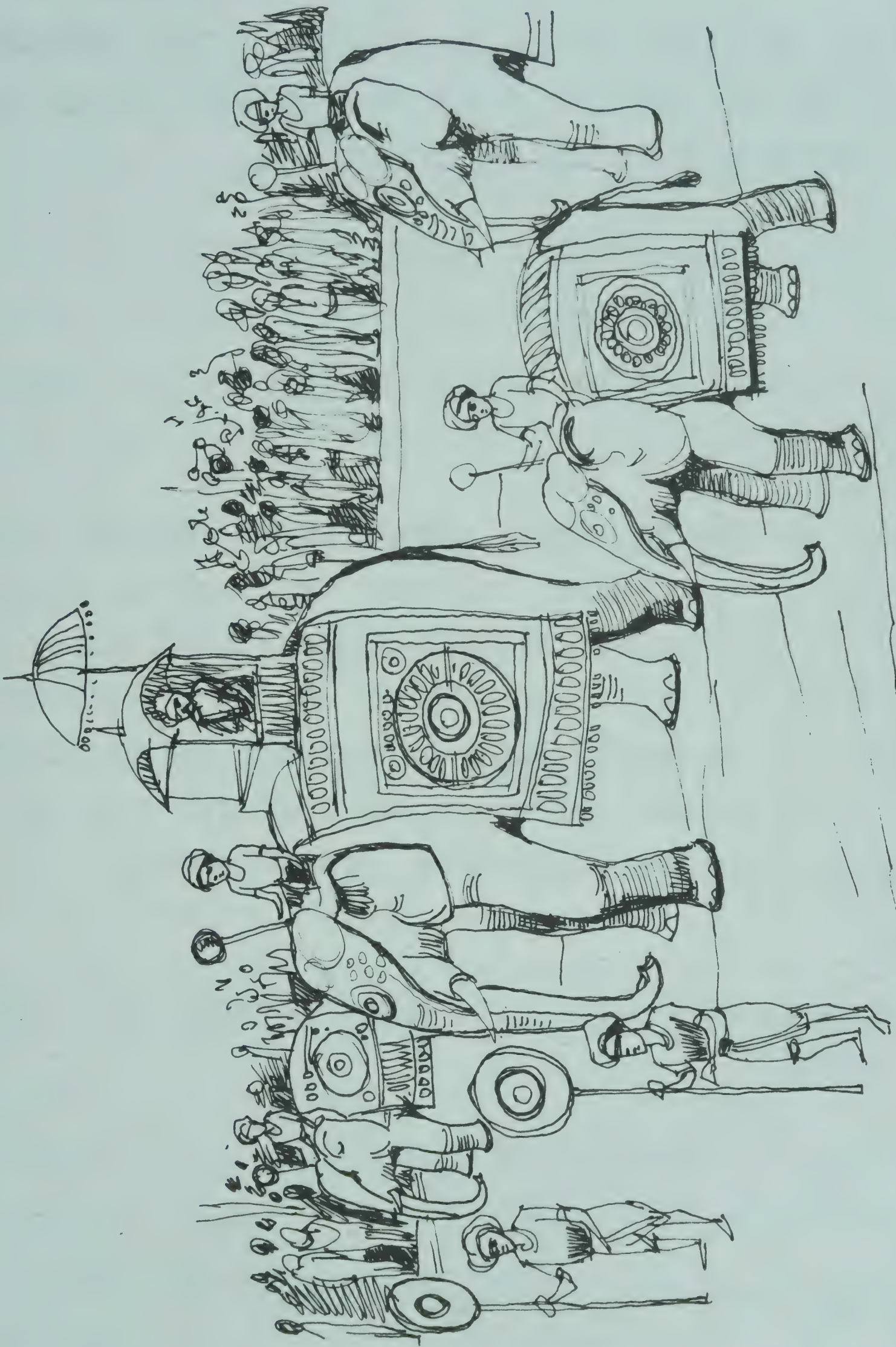
ಅಂದಿನ ಪ್ರಸಂಗ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ. ಮಹಾಭಾರತದ ಧಾರಾವಾಹಿಯನ್ನು ಟಿವಿಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ನೋಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಯಕ್ಷಗಾನದ ವೇಷಗಳ ಅಬ್ಬರ ಕಂಡು ಅವರಿಗೆ ಬೆರಗಾಯಿತು. ಅದರ ಮುಂದೆ ಟಿವಿಯ ಚಿತ್ರ ಸಪ್ಪೆ ಎನಿಸಿತು! ಭಾಗವತರ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ, ವೇಷಧಾರಿಗಳ ಕುಣಿತ, ಆರ್ಭಟ, ಅಭಿನಯ ಅವರಿಗೆ ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಕಂಡಿತು. ಆಗಾಗ ಬೇಕಾದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಅಜ್ಜ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಾಯಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಡಲೇಕಾಯಿಯೂ ಇತ್ತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ನೋಡಿ ಹೋಗೋಣ ಎಂದು ಬಂದವರು ಬೆಳಗ್ಗೆ ರಂಗಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮಂಗಲ ಆಗುವವರೆಗೂ ನಿದ್ರೆಕೆಟ್ಟು ಕುಳಿತರು!

“ನಿಜವಾಗಿಯೂ ವಿಶೇಷ ಇದು” ಎಂದು ಮಕ್ಕಳಿಬ್ಬರೂ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದರು.

“ಹಾಡು, ಕುಣಿತ, ಮಾತು, ವೇಷ, ವಾದ್ಯ ಎಲ್ಲ ಕೂಡಿದ ಯಕ್ಷಗಾನವು ಒಂದು ಉತ್ಸವವೇ” ಎಂದರು ಗೋಪಾಲಯ್ಯ. ಮನೆಗೆ ಹೊರಟ ಮಕ್ಕಳ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಚೆಂಡೆ ಮದ್ದಳೆಗಳ ಶಬ್ದ, ವೇಷಗಳ ಅಟ್ಟಹಾಸ ಕುಣಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಮನೆಗೆ ಬಂದು, ಮಿಂದು, ಕಾಫಿ ತಿಂಡಿ ಆಗಿ ಮಲಗಿದವರಿಗೆ ಗಡದ್ದು ನಿದ್ರೆ. ಆ ದಿನವೆಲ್ಲಾ ನಿದ್ರೆಯ ಗುಂಗಿನಲ್ಲೇ ಕಳೆಯಿತು. ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲೂ ಉತ್ಸವದ, ಬಯಲಾಟದ ಕನಸುಗಳೇ ತುಂಬಿದ್ದವು.

ಮರುದಿವಸ ಬೆಳಗ್ಗಿನಿಂದಲೇ ವಿದ್ಯುತ್ ಸರಬರಾಜು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಟಿವಿಯ ಗೊಡವೆ ಬಿಟ್ಟು ರವಿ, ಕೆಲೆಂಡರಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದ್ದ ಉತ್ಸವ ಚಿತ್ರಗಳ ಕುರಿತು ಅಜ್ಜನಲ್ಲಿ ವಿವರಣೆ ಕೇಳಲು ಹೊರಟ. ಶಶಿಯು ಬಂದು ಕುಳಿತಳು. ಅಜ್ಜ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದರು.

“ನೋಡಪ್ಪಾ ಇದು ದಸರೆಯ ವೇಳೆ ಪೂಜೆಗೊಳ್ಳುವ ದುರ್ಗೆಯ ಚಿತ್ರ. ಮಳೆಯ ಅಬ್ಬರ ಕಡಿಮೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಬರುವ ಹಬ್ಬ ದಸರಾ. ಇದು ಅಶ್ವಿಜ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಹತ್ತು ದಿನಗಳ ಹಬ್ಬ. ಒಂಬತ್ತು ದಿನಗಳನ್ನು ನವರಾತ್ರಿ ಎಂದು ಹತ್ತನೆಯ ದಿನವನ್ನು ವಿಜಯದಶಮಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ದೇವರನ್ನು ವಿವಿಧ ಶಕ್ತಿಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ದಸರೆಯನ್ನು ನಾಡಹಬ್ಬವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದೆ ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರ



ದಸರಾ ಮೆರವಣಿಗೆ

ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಉತ್ಸವ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆದಿತ್ತು. ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಆಟ ಪಂದ್ಯಾಟಗಳು ಅರಸರ ಇದಿರು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದುವಂತೆ. ವಿಜಯದಶಮಿಯಿಂದ ದೇಶಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಲು ಪಯಣವನ್ನು ತೊಡಗುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ.

ಮೈಸೂರಿನ ದಸರಾ ಹಬ್ಬ ತುಂಬಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದದ್ದು. ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ದಸರೆಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ರಾಮಲೀಲಾ ಉತ್ಸವ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ದಸರೆಯ ವೇಳೆ ಅನೇಕರು ತರತರದ ವೇಷಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ವಿನೋದ ಒದಗಿಸುವುದುಂಟು.

ವಿಜಯದಶಮಿಯನ್ನು ವಿದ್ಯಾದಶಮಿ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಂದು ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅಕ್ಷರ ಬರೆಯಲು ಹೇಳಿಕೊಡುವುದುಂಟು.

“ಅಜ್ಜಾ, ಇದು ದೀಪಾವಳಿಯ ಚಿತ್ರವಲ್ಲವೆ?” ಎಂದು ಮತ್ತಿನ ಚಿತ್ರವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಕೇಳಿದಳು ಶಶಿ.

“ಹೌದು, ಈ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಂಥ ಮಕ್ಕಳು ಪಟಾಕಿ, ಸುರುಸುರು ಬತ್ತಿ ಸುಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇಷ್ಟವಾದ ಬೆಳಕಿನ ಹಬ್ಬ ಇದು. ಇದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಕುರಿತಾಗಿ ಅನೇಕ ಕತೆಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು, ನರಕಾಸುರನನ್ನು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಗೆದ್ದ ಕತೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಬಲಿರಾಜನ ಕತೆ. ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಬೆಳಕು ಓಡಿಸಬೇಕೆಂಬುದೇ ಈ ಹಬ್ಬದ ಹುರುಳಾಗಿದೆ. ಮನೆಮನೆಗಳ ಮುಂದೆ ರಾತ್ರಿ ಹಣತೆಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಹಬ್ಬ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಬಣ್ಣದ ಗೂಡು ದೀಪಗಳು. ಅಂಗಡಿ ಬೀದಿಗಳಿಗೆ ದೀಪಗಳ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಪಟಾಕಿ, ಬಾಣ ಬಿರುಸುಗಳ ಗದ್ದಲವೂ ಗದ್ದಲ. ಬೊಂಬಾಯಿಯಂಥ ನಗರಗಳಲ್ಲಿಕೇಳುವುದೇ ಬೇಡ; ಅಲ್ಲವೇನು?

“ಹೌದಜ್ಜಾ, ದೀಪಾವಳಿ ಎಂದರೆ ಭಾರೀ ಗೌಜು. ನಮಗೆಲ್ಲಾ ಹೊಸ ಅಂಗಿ, ಮಿಠಾಯಿ ಎಲ್ಲಾ ಬರುತ್ತದೆ!”

“ಸರಿ, ಇಲ್ಲಿ ರೈತರು ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಬಲೀಂದ್ರನ ಗೌರವಕ್ಕಾಗಿ ಹಣತೆ ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿ ಮೀಯುವುದು ದೀಪಾವಳಿಯ ಒಂದು ವಿಶೇಷ.

ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಓಡಿಸುವ ಈ ಬೆಳಕಿನ ಹಬ್ಬ ಇಡೀ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿದೆ”

ಮುಂದಿನ ಹಾಳೆಯಲ್ಲಿ ಜನ ತುಂಬಿದ ಕೆಲವು ನೀಳವಾದ ದೋಣಿಗಳ ಚಿತ್ರವಿತ್ತು.

“ಇದೇನಜ್ಜ ಇಷ್ಟೊಂದು ಜನ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ? ಎಷ್ಟು ಉದ್ದ ಈ ದೋಣಿ ?”
-ಎಂದು ಅಚ್ಚರಿಪಟ್ಟಳು ಶಶಿ.

“ಇದು ಕೇರಳದ ಓಣಂ ಉತ್ಸವದ ವೇಳೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ದೋಣಿಗಳ ಸ್ಪರ್ಧೆ. ಇದು ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧ. ನೂರಾರು ಜನ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಬಹಳ ಉದ್ದವಾದ ವಿಶೇಷ ದೋಣಿಗಳಿವು. ಬಿರುಸಾದ ಈ ದೋಣಿಪಂದ್ಯಾಟ ನೋಡಲು ಆಕರ್ಷಕ.

ಓಣಂ, ಕೇರಳದ ಜನಪ್ರಿಯ ಉತ್ಸವ. ಜಾತಿ ಮತ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರೂ ಇದನ್ನು ಸಡಗರದಿಂದ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಳೆಗಾಲ ಮುಗಿದು ಬೆಳೆ ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ಬಂದ ಸಂತಸ ಜನರಿಗೆ. ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಹೂವಿನ ರಂಗವಲ್ಲಿ ಇಕ್ಕುತ್ತಾರೆ. ಓಣಂ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಾರೆ. ಕೇರಳವನ್ನು ಹಿಂದೆ ಮಹಾಬಲಿ ಆಳಿದ್ದನೆಂದು ಜನ ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಅವನಿಗಾಗಿ ಸ್ವಾಗತದ ಉತ್ಸವ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹೊಸ ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆ ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಾದ್ಯಘೋಷದೊಡನೆ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.”

ಮುಂದಿನ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಮಹಿಳೆಯರು ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೋ ಬೇಯಿಸುವ ಚಿತ್ರವಿತ್ತು.

“ಇವರೇನೋ ಅಡುಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರಲ್ಲ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ ರವಿ.

ಇವರು ಪೊಂಗಲ್ ಎಂಬ ತಿನಿಸನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪೊಂಗಲ್ ಹಬ್ಬ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಒಂದು ಉತ್ಸವ. ಆಂಧ್ರದಲ್ಲೂ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜನವರಿ ತಿಂಗಳ ನಡುವಿನಲ್ಲಿ ಪಯಿರಿನ ಕೊಯ್ಲು ಮುಗಿಯುವ ವೇಳೆಗೆ ಈ ಉತ್ಸವ ಬರುತ್ತದೆ. ಮನೆಯನ್ನೂ ವರಾರವನ್ನೂ ಶುಚಿಗೊಳಿಸಿ ಅಲಂಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ರಂಗವಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನ ಪೂಜೆಗಾಗಿ ಎಂದು ಪ್ರತೀತಿ.

ದನಕರುಗಳನ್ನು ತೊಳೆದು ಕುಂಕುಮ ಇಕ್ಕಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪೊಂಗಲ್ ಎಂಬ ರುಚಿಯಾದ ತಿನಿಸನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹಂಚುವುದಲ್ಲದೆ, ದನಕರುಗಳಿಗೂ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿಗಳ ಓಟದ ಪಂದ್ಯಾಟ ನಡೆಸುವುದುಂಟು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆ ತೊಡುತ್ತಾರೆ.



ಕಾಮನ ಹಬ್ಬ - ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಣ್ಣ ಎರಚುವ ಉತ್ಸವ

ಮೇಲಿನ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿ ರವಿ “ಹೋ, ಇದು ಹೋಳಿಯಲ್ಲವೇ? ಬೊಂಬಾಯಿಯಲ್ಲೂ ಇದು ಜೋರಾಗಿದೆ! ನನ್ನ ಅಂಗಿಗೂ ಬಣ್ಣವಾಗಿತ್ತು” -ಎಂದ.

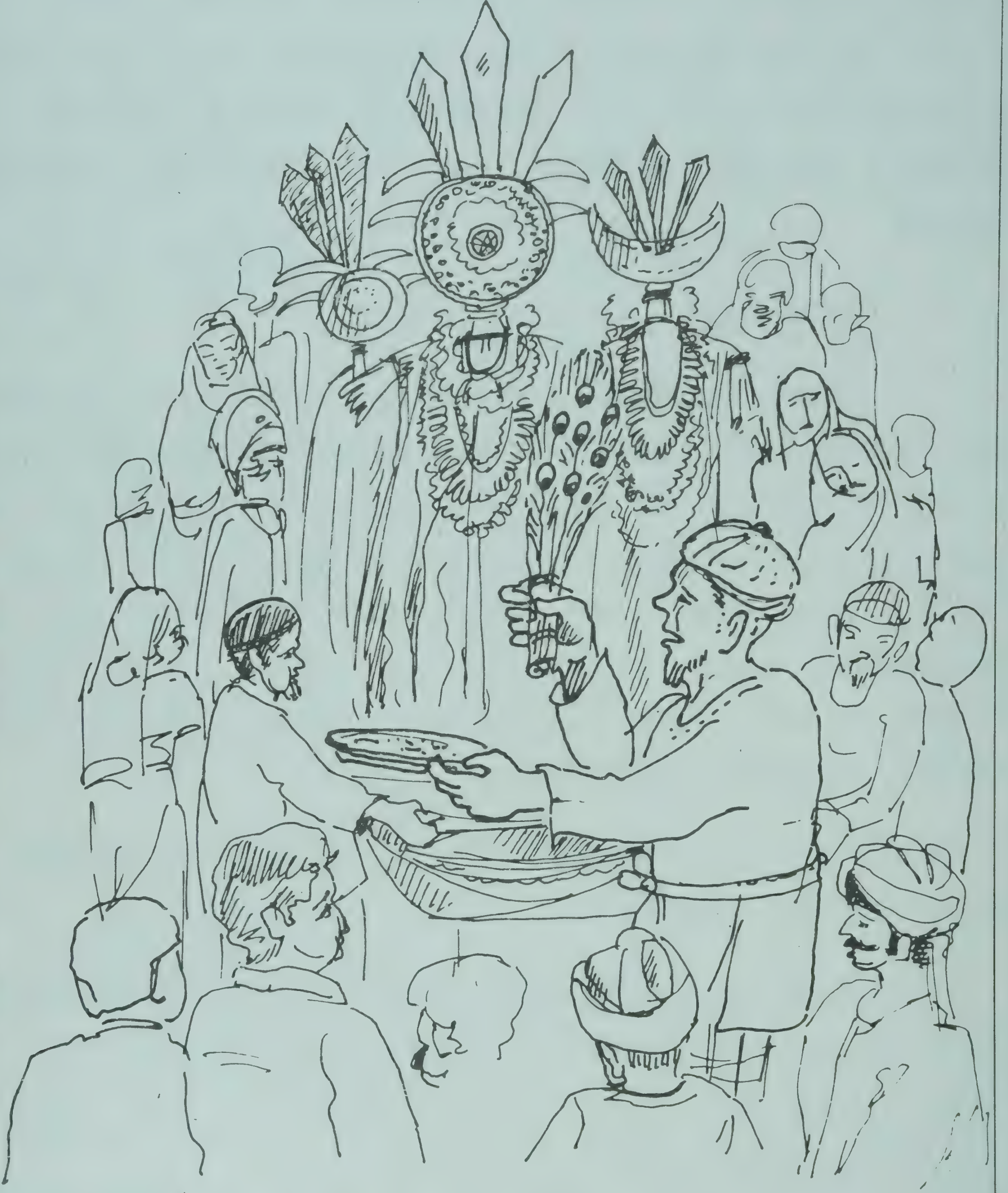
ಈ ಹೋಳೆ ಹಬ್ಬ ಫಾಲ್ಗುಣ ತಿಂಗಳ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ದಿನ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಆ ವೇಳೆಗೆ ಮರಗಿಡಗಳು ಹೊಸ ಚಿಗುರು ಹೊಂದಿ ಚೆಲುವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಕಾಮದಹನ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕಾಮನೆಂಬ ದೇವತೆಯನ್ನು ಶಿವನು ತನ್ನ ಹಣೆಯ ಕಣ್ಣಿನ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಸುಟ್ಟನಂತೆ.

“ಯಾಕೆ ಸುಟ್ಟ?”

“ಕಾಮನು ಶಿವನಿಗೇನೋ ಚೇಷ್ಟೆ ಮಾಡಿದ. ದೊಡ್ಡವರಿಗೆ ಚೇಷ್ಟೆ ಮಾಡಬಾರದು ತಾನೆ ? ಹೋಳಿಕಾ ಎಂಬವಳ ಕತೆಯನ್ನು ಈ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಜೋಡಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಗೂ ಈ ಹಬ್ಬ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಟ್ಟ ಹಾಡುಗಳೂ ಕುಣಿತಗಳೂ ಇವೆ. ಒಬ್ಬರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಬಣ್ಣದ ನೀರನ್ನೋ ಬಣ್ಣದ ಹುಡಿಯನ್ನೋ ಎರಚುವ ವಿನೋದ ಈ ಉತ್ಸವದ ಒಂದು ಭಾಗ. ಕಸಕಡ್ಡಿ ತಿಪ್ಪೆಯ ರಾಶಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಕೊಡುವುದು ಇದೆ. ಕೋಪತಾಪಗಳನ್ನು ಮರೆತು, ಜನರೆಲ್ಲ ಸಂತಸದಿಂದ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಿರಿಯರು, ಕಿರಿಯರು, ಬಡವರು ಬಲ್ಲಿದರು ಎಂಬ ಭೇದವನ್ನು ಜನ ಮರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಲವಲವಿಕೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ”.

ರವಿ ಕೆಲೆಂಡರಿನ ಹಾಳೆ ಮಗುಚಿದ. “ಇದೇನೋ ಮೆರವಣಿಗೆ ಇದ್ದ ಹಾಗಿದೆಯಲ್ಲ? ಅವೇನು ತೇರುಗಳೇ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ

“ಇದು ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯದ ಮೆರವಣಿಗೆ. ಆ ತೇರಿನ ಹಾಗಿರುವವುಗಳನ್ನು ತಾಜಿಯ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇವು ಮಹಾನುಭಾವರ ಸಮಾಧಿಯ ಪ್ರತೀಕಗಳು. ಪ್ರವಾದಿ ಮಹಮ್ಮದ ಪೈಗಂಬರರ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳಾದ ಹಸನ್ ಮತ್ತು ಹುಸೇನರ ದುರಂತದ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಈ ಆಚರಣೆಗೆ ಇದೆ. ಇದನ್ನು ಮೊಹರಂ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಮೊಹರಂ ತಿಂಗಳ ಹತ್ತನೇ ದಿನ ಬರುತ್ತದೆ. ಮೊಹರಂ ಮೆರವಣಿಗೆ ಹಾಗೂ ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂಗಳು ಪಾಲುಗೊಳ್ಳುವುದುಂಟು. ಮೊಹರ್ರಂ ವೇಳೆ ಹುಲಿ ವೇಷ ಇತ್ಯಾದಿ ಹಾಕುವ ವಾಡಿಕೆ ಇದೆ.”



ಮೊಹರಂ ಮೆರವಣಿಗೆ ದೃಶ್ಯ

“ಈ ಇನ್ನೊಂದು ಚಿತ್ರವೂ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದೇ. ಈ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಈದ್ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಎರಡು ಈದ್ ಹಬ್ಬಗಳಿವೆ. ಈದ್ ಉಲ್ ಫಿತರ್ ಮತ್ತು ಈದ್ ಉಲ್ ಜುಹಾ. ಎರಡನೆಯದನ್ನು ಬಕ್ರೀದ್ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಜರತ್ ಇಬ್ರಾಹಿಮನು ತನ್ನ ಮಗನನ್ನೇ ಬಲಿ ನೀಡಲು ಮುಂದಾದ ಘಟನೆಯನ್ನು ಈ ಹಬ್ಬ ನೆನಪಿಸುತ್ತದೆ. ದೇವರ ನಿರೂಪದಂತೆ ಮಗನ ಬದಲಿಗೆ ಮೇಕೆಯನ್ನು ಬಲಿಕೊಡಲಾಯಿತಂತೆ. ಅದೇ ಆಮೇಲೆ ವಾಡಿಕೆಯಾಯಿತು. ಹಬ್ಬಕ್ಕಾಗಿ ಬಲಿಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಾಣಿಯ ಮಾಂಸದ ಭಾಗವನ್ನು ಬಡವರಿಗೆ ಹಂಚಬೇಕೆಂದು ವಿಧಿ ಇದೆ.

“ಮನೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಊಟದ ಸನ್ನಾಹ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಬಂಧುಮಿತ್ರರ ಮನೆಗೆ ತೆರಳಿ ಹಬ್ಬದ ಶುಭಾಶಯ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲರು ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆ ತೊಟ್ಟು ಸಂತಸ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಹೆಂಗಸರು ತಮ್ಮ ಕೈಗೆ ಕೆಂಪು ಹಚ್ಚುವುದುಂಟು. ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಜನ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೀತಿ, ಶುಭಾಶಯ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ.”

ಮುಂದಿನದು ಕ್ರಿಸ್‌ಮಸ್ ಹಬ್ಬದ ಚಿತ್ರ. “ಓ ಕ್ರಿಸ್‌ಮಸ್ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತು! ಒಳ್ಳೇ ಗಮ್ಮತ್ತಿನ ಹಬ್ಬ. ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಹತ್ತಿರದ ಚರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಉತ್ಸವ ನಡೆಯುತ್ತದೆ” ಎಂದ ರವಿ.

“ರೋಸಿ ಆಂಟಿ ಕ್ರಿಸ್‌ಮಸ್ ಕೇಕ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು” ಎಂದು ನೆನಪಿಸಿದಳು ಶಶಿ.

“ಕ್ರಿಸ್‌ಮಸ್ ಯಾಕೆ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ ಗೊತ್ತೇ? ಕ್ರೈಸ್ತ ಧರ್ಮದ ಸ್ಥಾಪಕ ಯೇಸುವಿನ ಜನ್ಮ ದಿನ ಅದು. ಇದು ಡಿಶಂಬರ ಇಪ್ಪತ್ತೈದರಂದು ಬರುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ದಿನಗಳು ಮೊದಲೇ ಹಬ್ಬದ ವಾತಾವರಣ ಮೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಯೇಸು ಮತ್ತು ಮೇರಿ ತಾಯಿಯ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬಾಲಯೇಸು ಹುಟ್ಟಿದ ಗೋದಲಿಯ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಅಲಂಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮನೆಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ದೀಪಾಲಂಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಬಗೆಬಗೆಯ ತಿಂಡಿತಿನಿಸು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಪೇಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಗೆಬಗೆಯ ಆಕಾರದ ಕ್ರಿಸ್‌ಮಸ್ ಕೇಕ್ ತಯಾರಿಸಿ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಇಡುತ್ತಾರೆ.

ಇಗರ್ಜಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಪೂಜೆ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆ ಬರೆ ತೊಟ್ಟು ನಲಿಯುತ್ತಾರೆ. ಇತರರಿಗೆ ಕ್ರಿಸ್‌ಮಸ್ ಶುಭಾಶಯ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕ್ರಿಸ್‌ಮಸ್



ಕರಗ ಬಂತು ಕರಗ

ಪರವಾಗಿ ತರತರದ ಮನರಂಜನೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಕ್ರಿಸ್‌ಮಸ್ ಅಜ್ಜ ಸಾಂತಾಕ್ಲಾಸನನ್ನು ನೀವು ಕಂಡಿದ್ದೀರಲ್ಲವೇ?

“ಕಂಡಿದ್ದೇವೆ, ಬಿಳಿ ಗಡ್ಡದ ಅಜ್ಜಯ್ಯ” ಎಂದಳು ಶಶಿ.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಜ್ಜಿ ಒಂದು ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುರಿದ ಗೋಡಂಬಿ ಬೀಜ ತಂದಿಟ್ಟರು. ಗೋಡಂಬಿ ಎಂದರೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತುಂಬಾ ಇಷ್ಟ. ಅವನ್ನು ಮೆಲ್ಲುತ್ತಾ ಚಿತ್ರ ವಿವರಣೆ ಮುಂದುವರಿಯಿತು.

ಆ ಮೇಲಿನ ಚಿತ್ರ ಕುಂಭಮೇಳದ್ದು. “ಕುಂಭಮೇಳ ಕುರಿತು ಆಗಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಮುಂದಿನದು ನೋಡೋಣ ಎಂದು ಮತ್ತಿನ ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ದಾಟಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಮೂರು ದೊಡ್ಡ ರಥಗಳಿದ್ದವು. “ಇದು ಪುರಿ ಎಂಬಲ್ಲಿನ ತೇರಿನ ಹಬ್ಬ. ಇದು ತುಂಬಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದದ್ದು. ಇಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ, ಬಲರಾಮ ಮತ್ತು ಅವರ ತಂಗಿ ಸುಭದ್ರೆ ಇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮರದಿಂದ ಅವರ ದೊಡ್ಡ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ರಥಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮೂರ್ತಿಗಳ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಜಗನ್ನಾಥ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಲಕ್ಷಾಂತರ ಮಂದಿ ಈ ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಸಾವಿರಾರು ಜನ ರಥವನ್ನು ಸಡಗರದಿಂದ ಎಳೆಯುತ್ತಾರೆ.”

“ಈ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಟಿವಿಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದ್ದರು” ಎಂದು ನೆನಪಿಸಿದ ರವಿ.

ಮುಂದಿನ ಹಾಳೆಯ ಚಿತ್ರ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ಸಮಾರಂಭದ ಚಿತ್ರ ತುಂಬಾ ಸೊಗಸಾಗಿತ್ತು. ವಿಶಾಲವಾದ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಭೂಸೇನೆ, ಜಲಸೇನೆ, ವಾಯುಸೇನೆಗಳು ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ಚಲಿಸುವ ನೋಟ ಭವ್ಯವಾಗಿತ್ತು.”

“ಇದನ್ನು ನಾವು ಟಿವಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ” ಎಂದ ರವಿ.

“ನೋಡಿದ್ದೀರಿ. ಆದರೆ ಈ ಉತ್ಸವ ಯಾಕೆ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಸಾವಿರದ ಒಂಬೈನೂರ ನಲವತ್ತೇಳರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಾಯಿತು. ದೇಶದ ಎಲ್ಲ ಆಗುಹೋಗುಗಳ ಕ್ರಮ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಉಳ್ಳ ಸಂವಿಧಾನ ಸಾವಿರದ ಒಂಬೈನೂರ ಐವತ್ತರ ಜನವರಿ ಇಪ್ಪತ್ತಾರರ ದಿವಸ ಜಾರಿಗೆ ಬಂತು. ಪ್ರಜೆಗಳು ತಮ್ಮನ್ನೇ ತಾವು ಆಳುವ ಪದ್ಧತಿ ಅಂದಿನಿಂದ ತೊಡಗಿತು.

ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ದಿನ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಬ್ಬ. ಇಡೀ ದೇಶ ಅದನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಇದನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೇಶದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಇತರರೂ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಿವಿಧ ಕ್ರೀಡೆಗಳು, ಸಂಗೀತ, ನಾಟ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಸಮಾರಂಭದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೇಶಪ್ರೇಮ ಹೆಚ್ಚಲು ಇಂಥ ಉತ್ಸವಗಳು ಅಗತ್ಯ."

ಮತ್ತೊಂದು ಚಿತ್ರವೂ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಹುಡುಗರು ಒಬ್ಬರ ಹೆಗಲಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ನಿಂತು ಗೋಪುರಾಕಾರವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದರು. ಕೆಳಗಿನ ಸುತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು ಮಂದಿ. ಅವರ ಹೆಗಲಲ್ಲಿ ಆರಂಟು ಮಂದಿ. ಅವರನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಮೂರುಮಂದಿ. ಅವರ ಮೇಲೆ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ. ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಹಗ್ಗದ ಮೂಲಕ ಒಂದು ಪಾತ್ರೆವನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾಗಿತ್ತು. ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ, ಆ ಹುಡುಗ ಅದನ್ನು ಎಟುಕಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಸುತ್ತಲೂ ಜನ ಜಮಾಯಿಸಿ ಕೌತುಕದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು.

"ಈ ಆಟ ನಾವು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ" -ಎಂದ ರವಿ.

"ಸರಿ, ಇದರ ಹೆಸರೇನು ಗೊತ್ತೆ?"

"ಇಲ್ಲ"

"ಇದನ್ನು ಮೊಸರು ಕುಡಿಕೆ ಎನ್ನತ್ತಾರೆ. ಕುಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮೊಸರು ಇರಬಹುದು; ಬಣ್ಣದ ಓಕುಳಿನೀರು ಇರಬಹುದು. ಇದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಬ್ಬ. ಅವನ ಹುಟ್ಟಿದ ದಿನ ಅಷ್ಟಮಿ ತಾನೆ? ಅದರ ಮರುದಿನ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಈ ಹಬ್ಬ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಜನಪ್ರಿಯ ದೇವರೆಂದು ಹೆಸರಾದವನು. ಮಕ್ಕಳಿಗಂತೂ ಅವನೆಂದರೆ ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿ. ಅವನ ಚಿಕ್ಕಂದಿನ ಆಟಗಳಿಗೆ ಬಾಲಲೀಲೆ ಎಂದೇ ಹೆಸರು. ಹಾಲು ಮೊಸರು ಬೆಣ್ಣೆ ಕದ್ದು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೃಷ್ಣ ಹಂಚುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ. ಇದನ್ನು ನೆನಪಿಸುವ ಹಬ್ಬ ಇದು. ನಾನಾ ರೀತಿಯ ಹಾಡು ಕುಣಿತಗಳೂ ಪೂಜೆ ಪುರಸ್ಕಾರಗಳೂ ಈ ವೇಳೆ ನಡೆಯುತ್ತವೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲಾಸವನ್ನು ಉಕ್ಕಿಸುವ ಉತ್ಸವವಿದು.

ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಕಲ್ಲವೆ ? - ಎಂದು ವಿವರಣೆ ಮುಗಿಸಿ ಅಜ್ಜ ಕೆಲೆಂಡರನ್ನು ಗೋಡೆಗೆ ತೂಗಿ ಹಾಕಿದರು. " ಈಗ ತೋಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಆಡಿ ಬನ್ನಿ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಊಟಕ್ಕೆ ತಯಾರಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಸಂಜೆ ಒಂದು ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿದೆ " ಎಂದರು. ಯಾವ ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ ? - ಶಶಿಗೆ ಕುತೂಹಲ.

" ಮತ್ತೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಈಗ ಹೋಗಿ " - ಎಂದು ನಗುತ್ತಾ ಅಜ್ಜ ಬೇರೇನೋ ಕೆಲಸದತ್ತ ಮನಸ್ಸು ಕೊಟ್ಟರು. ರವಿ - ಶಶಿ ತೋಟದತ್ತ ಓಟ ಕಿತ್ತರು.

ಸಂಜೆ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗೆ ಒಂದು ಕಾರು ಮನೆಯ ಸಮೀಪ ಬಂದು ನಿಂತಿತು. ಇಬ್ಬರು ಅದರಿಂದ ಇಳಿದು ಮನೆಗೆ ಬಂದರು. ಗೋಪಾಲಯ್ಯ ಅವರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಬಂದವರು ಗೋಪಾಲಯ್ಯನಿಗೆ ಗೌರವದಿಂದ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ "ದಯವಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲರೂ ಬರಬೇಕು " ಎಂದು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದರು.

" ಎಲ್ಲಿಗೆ ಅಜ್ಜಾ ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದ ರವಿ. ಅಜ್ಜ ಸುಮ್ಮನೆ ನಕ್ಕರು. ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿ, " ಈ ದಿನ ನಿಮ್ಮ ಅಜ್ಜ ಕಲಿಸಿದ್ದ ಶಾಲೆಯ ಬೆಳ್ಳಿ ಹಬ್ಬ. ಅಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಸನ್ಮಾನ ಇದೆ " - ಎಂದರು.

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತುಂಬಾ ಸಂತಸ. " ಓ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಜ್ಜ ಗುಟ್ಟು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ " - ಎಂದ ರವಿ.

"ಹಾಗೇನಿಲ್ಲ ಮತ್ತೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದಲ್ಲ ? "ಎಂದರು ಅಜ್ಜ. ಎಲ್ಲರೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಉಡುಪು ಧರಿಸಿ ಹೊರಟರು.

"ಅಜ್ಜಿಗೆ ಈವತ್ತು ಭಾರೀ ಕುಶಿ !" - ಎಂದು ಅಜ್ಜಿಯ ಸೀರೆ ಮುಟ್ಟಿ ನಕ್ಕಳು ಶಶಿ.

ಗೋಪಾಲಯ್ಯನವರ ಪರಿವಾರ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಹೊರಟಿತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲೆ ಕಾರು ಶಾಲೆಯ ಬಳಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿತು.

ಶಾಲೆಯ ವರದಾರವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಿಂಗರಿಸಿದ್ದರು ಮಕ್ಕಳೂ ಹಿರಿಯರೂ ಅತ್ತಿತ್ತ ಸಡಗರದಿಂದ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದರು, ಮೈಕು ಸೊಗಸಾದ ಹಾಡನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಶಾಲಾ ಅಧ್ಯಾಪಕರೂ ಇತರ ಹಿರಿಯರೂ ಗೋಪಾಲಯ್ಯನವರನ್ನು ಮನೆಯವರನ್ನೂ ಆದರದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. ತುಸು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಮಾರಂಭ ಶುರುವಾಯಿತು. ಅಜ್ಜನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಅಜ್ಜಿಯೂ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಅಜ್ಜಿಗೆ ಸಂಕೋಚ ; ಆದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಂತೋಷ.

ಆಟ, ಪಾಠಗಳಲ್ಲೂ ಇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲೂ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಾನ ಗಳಿಸಿದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಗೋಪಾಲಯ್ಯ ಬಹುಮಾನ ವಿತರಣೆ ಮಾಡಿ ಹರಸಿದರು. ಆಮೇಲೆ ಅಂದಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಗೋಪಾಲಯ್ಯನವರು ಆ ಶಾಲೆಯ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ದುಡಿದುದನ್ನು ತುಂಬಾ ಕೊಂಡಾಡಿದರು. ಅವರಿಗೆ ಶಾಲು ಹೊದಿಸಿ, ಫಲ ತಾಂಬೂಲ ಇತ್ತು ಸನ್ಮಾನ ಮಾಡಿದರು. ಅವರ ಪತ್ನಿಗೂ ಫಲತಾಂಬೂಲ, ಸೀರೆಯ ಸನ್ಮಾನ ಸಂದಿತು.

ರವಿ ಮತ್ತು ಶಶಿ ತುಂಬಾ ಹೆಮ್ಮೆಪಟ್ಟುಕೊಂಡರು. ಅವರ ತಾಯಿಯೂ ತುಂಬಾ ಹಿಗ್ಗಿದರು.

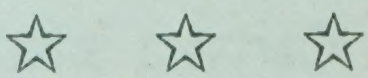
ಗೋಪಾಲಯ್ಯ ಬೆಳ್ಳಿ ಹಬ್ಬದ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದರು, ತನ್ನ ಸನ್ಮಾನಕ್ಕೆ ವಂದನೆ ಹೇಳಿದರು. ಉತ್ಸವದ ಇತರ ಅತಿಥಿಗಳೂ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರೂ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದರು. ಆ ಮೇಲೆ ಮನರಂಜನೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆಯಿತು.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಹಾಡು, ಕುಣಿತ, ನಾಟಕ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿದ್ದವು.

ಶಾಲಾ ಉತ್ಸವವೆಲ್ಲ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮನೆ ಸೇರುವಾಗ ತುಂಬಾ ತಡವಾಗಿತ್ತು.

ಮಲಗಲು ಹೋಗುವಾಗ ರವಿ ಹೇಳಿದ : "ಅಜ್ಜಾ, ಈ ಸಲ ನಾವು ರಜೆಯಲ್ಲಿ ಊರಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಯಿತು ; ಉತ್ಸವದ ಮೇಲೆ ಉತ್ಸವ !"

"ಹೌದು, ಹೌದು" - ದನಿಗೂಡಿಸಿದಳು ಶಶಿ. "ಹೌದಲ್ಲವೆ? ನಿಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಉತ್ಸವಗಳ ಉಲ್ಲಾಸ ತುಂಬಿರಲಿ. ಶುಭರಾತ್ರಿ ! ಹೋಗಿ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳಿ" ಎಂದು ಅಕ್ಕರೆ ತುಂಬಿದ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು ಅಜ್ಜ.



ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ನವಸಾಕ್ಷರರಿಗೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಿಂದ ಪದವಿ ಮಟ್ಟದವರೆಗೆ ಉತ್ತಮ ಹಾಗೂ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ 'ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನಾ ವಿಭಾಗ'ವನ್ನು ತೆರೆದಿದೆ. ಇದರ ಮೊದಲ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿ ನವಸಾಕ್ಷರರಿಗಾಗಿ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಬೆಂಬಲಕ್ಕೆ ಬಂದುದು ಲೋಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ. ನವಸಾಕ್ಷರರಿಗಾಗಿ ಪುಸ್ತಕ ಬರೆಸುವ ತಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅವರು ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಂತಸದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಕೂಡಲೇ ನಾಡಿನ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಲೇಖಕರನ್ನು, ಭಾಷಾತಜ್ಞರನ್ನು, ಶಿಕ್ಷಣತಜ್ಞರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಅವರೆಲ್ಲರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಸಲಹೆ, ಸಹಕಾರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖವಾಯಿತು. ಪುಸ್ತಕಗಳ ವಸ್ತು, ಭಾಷೆ, ಮುದ್ರಣ ವಿನ್ಯಾಸ, ಚಿತ್ರಗಳ ಮಹತ್ವ, ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಗುಣಮಟ್ಟ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸಮಿತಿಯು ಅನೇಕ ಸಲ ಚರ್ಚಿಸಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಸೂಚಿಸಿತು.

ನವಸಾಕ್ಷರರಿಗಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ದೇಶದ ಇತರ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ, ಅವುಗಳ ಮಾದರಿ, ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಭಾಷಾತಜ್ಞರಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಯಿತು. ಜೊತೆಗೆ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅನುಭವಿ ಕ್ಷೇತ್ರಸಹಾಯಕರನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರಿಗೆ ಕಮ್ಮಟಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ, ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ ತಯಾರಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ಅವರನ್ನು ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಆಯ್ದ ಜಿಲ್ಲೆ, ತಾಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಈ ಆಂದೋಲನದಲ್ಲಿ ಕಲಿತವರಿಂದ ಮತ್ತು ಕಲಿಯುತ್ತಿರುವವರಿಂದ ಅದರ ಗುಣದೋಷಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಅನಂತರ ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಗಣಕಯಂತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಯಿತು; ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಹಾಯಕರು ನೀಡಿದ್ದ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮರು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ, ನಂತರ ನವಸಾಕ್ಷರರ ಅಪೇಕ್ಷೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವಿಷಯದ ಆದ್ಯತೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಪುಸ್ತಕ ರಚನೆಗೆ ತೊಡಗಲಾಯಿತು; ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಲೇಖಕರು ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರ ಜೊತೆ ಚರ್ಚಿಸಿ ತಮ್ಮ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಿಗೆ ಅಂತಿಮ ರೂಪ ಕೊಟ್ಟರು. ಕಲಾವಿದರು ವಿಷಯಗಳಿಗೊಪ್ಪುವ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟರು. ಹೀಗೆ ಸಿದ್ಧಗೊಂಡ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ನವಸಾಕ್ಷರರ ಬಳಿ ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಅವರ ಮುಂದೆ ಪರಿಸಿ ನಂತರ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು ಅಂತಿಮಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು.

ನಮ್ಮ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ಸಮುದಾಯ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರೇ ಹೊರತು ಅವಿದ್ಯಾವಂತರಲ್ಲ. ನೃಪತುಂಗ ಹೇಳುವಂತೆ ಅವರು "ಚದುರರ್ ನಿಜದಿಂ ಕುರಿತೋದದೆಯುಂ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗ ಪರಿಣತ ಮತಿಗಳ್". ಅನುಭವದಲ್ಲಿ, ವಿವೇಕದಲ್ಲಿ, ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ, ತಿಳುವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಜನ ಚದುರರು. ಹೀಗೆಂದು ಅವರನ್ನು ಅಕ್ಷರದಲಿತರನ್ನಾಗಿಯೂ ಉಳಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಅವರಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರ ಕಲಿಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದೆ. ಕಲಿಸುವ ಹೊಣೆ ಸರ್ಕಾರಗಳ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಮೇಲಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಆಂದೋಲನ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಅಕ್ಷರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಆಂದೋಲನದಲ್ಲಿ ಕಲಿತವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಕಲಿಯುವವರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಕಲಿತವರು ಮರೆಯದಂತೆ, ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವಂತೆ ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಲ್ಲರ ಕರ್ತವ್ಯ.

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ನಾಡಿನ ಹಲವು ವಿದ್ಯಾಂಸರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ನಡೆಸಿದ ಒಂದು ಸಾಮೂಹಿಕ ಪ್ರಯತ್ನದ ಫಲವಾಗಿ ಈ ಪುಸ್ತಕ ರೂಪತಾಳಿದೆ. ನವಸಾಕ್ಷರರು ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಕಾರಣರಾಗಿರುವ ಉನ್ನತ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿ ಹಾಗೂ ಸಂಪಾದಕ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ, ಲೇಖಕರಿಗೆ, ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ, ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ನಮ್ಮೊಡನೆ ಪಾಲ್ಗೊಂಡವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ನಮ್ಮ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾದ ವಂದನೆಗಳು. ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿಟ್ಟು ಇಂತಹ ಒಂದು ಗುರುತರವಾದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಲೋಕಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಶ್ರೀ ಲೂಕೋಸ್ ವಲ್ಲತ್ತರೈ ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು. ಓದುಗರು ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರೆ ನಮ್ಮ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನೆಗೆ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ

ಕುಲಪತಿಗಳು
